

Od UESKATIADY do JarmaRockFEST, czyli krótka historia Ukraińskich Jarmarków Młodzieżowych

Ueskatiada

Inspiracją do powstania Jarmarku była UESKATIADA zorganizowana w 1976 r. przez młodzież z Gdańska na dwudziestolecie działalności Ukraińskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego.

Bogaty program nawiązywał do czasów Siczy Zaporoskiej i był utrzymany w kozackim stylu, wystąpiła gdańska młodzież, która zaprosiła na to wydarzenie kolegów i koleżanki z warszawskiej ukrainistyki. Gościnnie zaprezentował się kabaret ze stolicy „Samakuma” z programem satyrycznym nawiązującym do działalności UTSK.

Nieodłącznym elementem wydarzenia jak i późniejszych Jarmarków stała się „karczma” z tradycyjnymi potrawami - pierogami, gołąbkami, kwasem chlebowym.

Ukraińskie Jarmarki 1977-2015

Niewielka świetlica USKT na Długim Targu ledwo pomieściła wszystkich uczestników Ueskatiady, dlatego następną imprezę już pod nazwą Jarmark Młodzieżowy zorganizowano w listopadzie 1977 r. w auli jednej z gdańskich szkół przy ul. Augustyńskiego. Wystąpiły zespoły wokalo-instrumentalne, taneczne, kabaretowe z Olsztyna, Warszawy, Gdańska. Jarmarki były to spotkania dwudniowe z prezentacjami teatralnymi drugiego dnia w niedzielę.

Rozproszeni w różnych miejscowościach Ukraińcy z radością powitali nowe przedsięwzięcie, które stało się okazją do spotkań i udziału w ukraińskiej kulturze. Przyjeżdżała nie tylko młodzież, ale i starsi spragnieni ojczystego słowa i pieśni.

Na Jarmark zgłaszały się ukraińskie zespoły z całej Polski, organizatorzy wybierali najciekawsze z nich, tworzyli program, opracowywali konferansjerkę, każda edycja miała swój niepowtarzalny klimat.

Charakter wydarzenia zmieniał się też w zależności od miejsca i czasu, w którym się odbywało.

Od 1981 do końca lat dziewięćdziesiątych XX wieku Jarmarki organizowano już w ogromnej, mieszczącej ok. 1000 osób auli na Wydziale Ekonomiki Transportu (obecnie Wydział Ekonomii) Uniwersytetu Gdańskiego w Sopocie. Następnie zostały przeniesione do Sali Widowiskowej NOT w Gdańsku, w latach 2005-2008 Jarmark gościł w Klubie Studenckim ŻAK, a w 2009 roku powędrował na kilka lat do klubu Centrum Stocznia Gdańska i następnie od roku 2014 odbywa się w jednym z najlepszych klubów muzycznych Trójmiasta - B90, również na terenie Stoczni Gdańskiej.

Od 1977 roku na jarmarkowej scenie wystąpiło ponad 300 zespołów, niektóre gościły tu kilkakrotnie. Najbardziej znane grupy muzyczne w latach osiemdziesiątych to „Czumaky” ze Szczecina, „Bili Kruky” z Gdańska, „Orden” z Wrocławia, później pojawiły się „Chutir” z Gdańska, „Horpyna” i „Berkut” z Olsztyna, „The Ukrainian Folk” z Górowa Łąckiego. W wielu zespołach występowali uczniowie lub absolwenci ukraińskich szkół z Białego Boru, Legnicy, Górowa Łąckiego, czy Przemyśla. Ważną rolę w historii Jarmarków odgrywały grupy kabaretowe, takie jak „Szpyła” (Gdańsk), „Samakuma” (Warszawa), czy „Grupa Inicjatywna UB” z Przemyśla. Ta ostatnia przez 2 dekady bawiła publiczność tworząc prawdziwe arcydzieła sztuki kabaretowej.

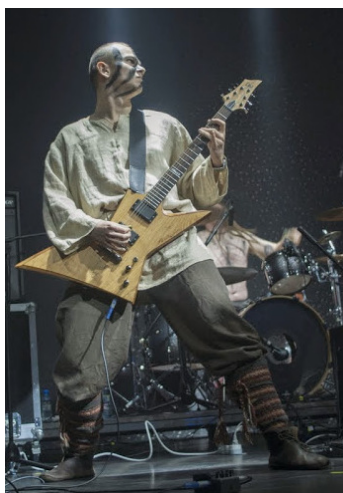

Niezapomniane były również w latach 80-tych występy studentów z Krakowa ze słowno-muzycznym montażem wierszy poetów zabronionych wówczas na Ukrainie –Wasyla Symonenki, czy Wasyla Stusa.

Do końca istnienia PRL każdorazowo cały program imprezy trzeba było przetłumaczyć na język polski i przestać do zaakceptowania miejscowej cenzury. Na szczęście udawało się obejść niektóre zakazy i program mógł być wykonany w całości. Pierwsi wykonawcy z Ukrainy mogli pojawić się dopiero, gdy zaczęła zmieniać się sytuacja polityczna, czyli pod koniec 80-tych lat. Były to lwowskie zespoły - *Tercja Pikardyjska*, *Płacz Jeremiji*, czy *Mertwyj Piweń*. Po 2000 roku na scenie prezentują się największe gwiazdy ukraińskiej estrady – *Mandry*, *Skriabin*, *Druha Rika*, *Gorgisheli*, *Flit*, *Flyzzza*, *Perkałaba*, *Tartak*, a ostatnio legendarne wręcz kapele *VeVe*, *TNMK*, czy *The Ukrainians* z Wielkiej Brytanii.

Ale Jarmark cały czas promuje też debiutujących muzyków z Polski i nowe, ciekawe projekty z Ukrainy.

Od 2010 roku sobotni Koncert Główny poprzedza piątkowy wieczór pod nazwą „Młoda Muza” (Młoda Muza), czyli spotkania z teatrem ukraińskim, gdzie prezentowane są oparte na literaturze ukraińskiej spektakle teatralne, widowiska poetyczne, a także piosenka aktorska, poezja śpiewana. Wiodącą rolę odgrywa tu gdański Teatr Navpaky, który przygotowuje kolejne premiery teatralne (*Myna Mazajło*, *Pryreczeni lubyty*, *Svit za ochi*), ale również tworzy wielkie SHOW na otwarcie imprezy. Jarmark zyskuje też nowe formy promocji w postaci krótkich filmików, zwiastunów na youtube, profesjonalni graficy tworzą plakaty i całą oprawę graficzną imprezy.

Dodatkowym elementem wydarzenia są „Jarmarczki” czyli imprezy dla dzieci w formie warsztatów, gier i zabaw pod okiem instruktorów.

Najmłodsze pokolenie też ma szansę występu na dużej scenie, gdyż od 2 lat działa 20-osobowy dziecięcy zespół wokalny – instrumentalny (gitary, skrzypce).

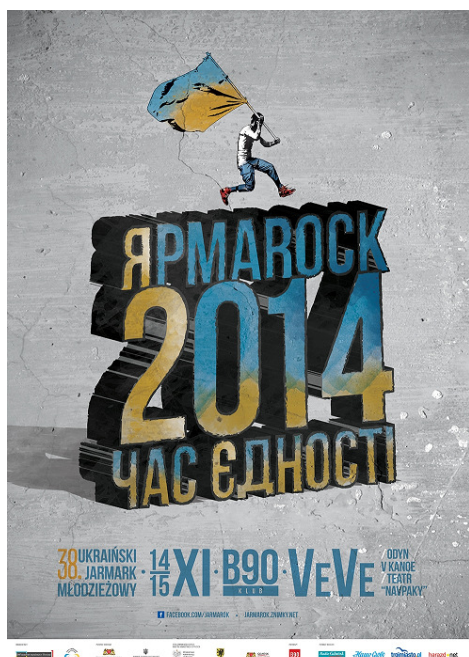
Tak więc na Jarmark przychodzą całe rodziny, nieraz trzy pokolenia i każdy znajduje dla siebie coś ciekawego. Zmieniają się też organizatorzy, dzisiaj to drugie pokolenie osób, których rodzice współtworzyli pierwsze edycje.

Wśród byłych organizatorów i wykonawców UJM, wielu dziś jest liderami Związku lub pełni ważne funkcje państwowe, samorządowe, społeczne, są uznanymi artystami bądź menadżerami kultury, dziennikarzami, przedsiębiorcami.

Jarmark dał im możliwość wykorzystania swoich talentów artystycznych czy organizatorskich, pokazania swojej kreatywności, spełnił marzenia. Jarmarki to nie tylko spektakle, koncerty, ale spotkania znajomych z całej Polski i zza granicy, budowanie przyjaznych relacji polsko-ukraińskich, głównie wśród młodzieży, która podczas dwudniowego festiwalu ma okazję do dialogu i wzajemnego poznawania się.

Ze względu na historyczne dla Gdańska miejsce – Stocznnię Gdańską, na terenie której od kilku lat odbywają się jarmarkowe prezentacje (klub CSG i od 2014r. klub B90) - wydarzenie to propaguje również hasła wolności, demokracji i solidarności z Ukrainą wykorzystując nowoczesny przekaz muzyczny, który dociera do szerokiego grona odbiorców - zarówno młodzieżowej i jak i starszej wiekowo publiczności.

38. UJM 2014 Czas Jedności

39. UJM 2015 My-Razem

JarmaRockFEST

W 2016 roku przypada jubileuszowa 40-ta edycja imprezy, organizatorzy postanowili nadać jej nową, ale nawiązującą do tradycji nazwę. Słowo „jarmark” (po ukraińsku *jarmarok*) odnosi się do różnorodności prezentowanych form twórczości młodych artystów, którzy w kulturze ukraińskiej odnajdują swoje korzenie i czerpią z niej inspirację, ale dominującym elementem imprezy o charakterze festiwalowym pozostaje muzyka rockowa w najróżniejszym brzmieniu, stąd nazwa wydarzenia **JarmaRockFEST**.

Mamy nadzieję, że kolejne edycje nadal będą świętem kultury ukraińskiej i będą łączyć ludzi i pokolenia, stając się miejscem spotkań Ukraińców mieszkających na co dzień w różnych regionach Polski., a także migrantów z Ukrainy i wszystkich sympatyków ukraińskiej muzyki.

Elżbieta Krzemińska – przewodnicząca gdańskiego koła i Oddziału Pomorskiego ZUWP ,
od 2004 r. współorganizatorka Ukraińskich Młodzieżowych Jarmarków

W opracowaniu wykorzystano fotografie z archiwum Związku Ukraińców w Polsce.